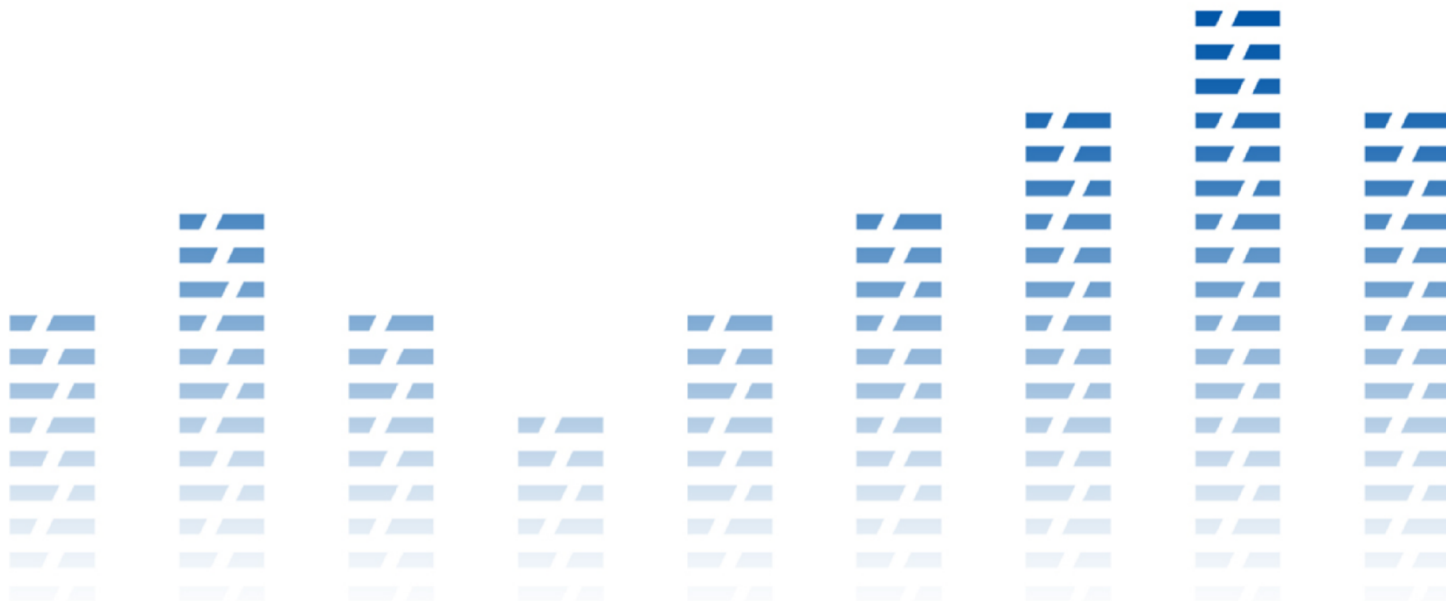

Národný projekt: Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte spravodlivosti a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Ovplyvnil COVID-19 rozvodovosť?

Komentár

19. apríl 2021

Ovplyvnil COVID-19 rozvodovosť?

Komentár

Pandémia spôsobená ochorením COVID-19 bola zaťažkavou skúškou nielen pre súdržnosť spoločnosti, solidaritu a zodpovednosť jednotlivcov za ochranu verejného zdravia. Núdzový stav, zákaz vychádzania, obmedzenie slobody pohybu, nariadenie práce z domu, vplyv nezamestnanosti na hospodárenie domácností patria medzi faktory, ktoré mohli negatívne ovplyvňovať rodinné väzby, či viesť k rozvratu manželstva. Vzhľadom na nepriaznivé okolnosti sa v roku 2020 očakával skôr nárast počtu návrhov na rozvod. Tento predpoklad sa nenaplnil.

Počet návrhov na rozvod sa v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 znížil o 10,6 percenta z 11,6-tisíc na takmer 10,4-tisíc. Medzi rokmi 2018 a 2019 klesol počet návrhov na rozvod len o 197 podaní, čo predstavuje 1,67 percenta. Mierne klesajúci trend návrhov na rozvod Slovenská republika zaznamenáva pravidelne od roku 2010¹. Nemusí to nevyhnutne znamenať stabilizáciu inštitúcie manželstva, môže sa prejavovať zmena spoločenských vzťahov a rodinných stereotypov, teda rôzne spôsoby spolužitia partnerov.

Štatistický úrad Slovenskej republiky vo svojej správe o hlavných trendoch vývoja sobášnosti v Slovenskej republike² uvádza, že sobášnosť párov na Slovensku ovplyvnil druhý demografický prechod, ktorý spočíva v posilnení individualizmu a poklese pôrodnosti. Tento demografický prechod sa vo väčšine postkomunistických krajín prejavil v 90. rokoch minulého storočia. Dokazujú to aj štatistiky, sobášnosť od 70. rokov klesá a kulminovala na úrovni 25 – 27 tisíc sobášov ročne v rokoch 1995 až 2014. Od roku 2015 sme zaznamenali mierny nárast na počet 33 tisíc sobášov v roku 2018. Za prvých desať mesiacov roka 2020 uzavrelo manželstvo 21,7-tisíc párov, čo je o 23 percent menej ako je priemer za rovnaké obdobie predchádzajúcich piatich rokov.

Zaujímavý je vývoj rozvodovosti bezdetných manželov a manželov s aspoň jedným maloletým dieťaťom (graf 2), ktorého priebeh je identický počas celého sledovaného obdobia rokov 2018 - 2020.

Pokles nápadu na všeobecné súdy v roku 2020 sa netýka iba rozvodovej agendy. Analytické centrum MS SR zaznamenalo pokles nápadu vo viacerých súdnych agendách. Pre komplexné

¹ Štatistický úrad Slovenskej republiky, bližšie pozri web: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Marriages_and_births_in_Slovakia/sk&oldid=429561#Rozvodovos.C5.A5

² Štatistický úrad Slovenskej republiky, bližšie pozri web: https://slovak.statistics.sk/wps/wcm/connect/315de940-2738-48d2-9757-60d7ef4b29fb/Statistika_v_suvvislostiach_Hlavne_trendy_vyvoja_sobasnosti_v_SR_roku_2018.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-315de940-2738-48d2-9757-60d7ef4b29fb-mW33HJE

posúdenie vplyvu pandemického roka preto bude dôležité sledovať rozvodovosť, ale aj ostatné rodinnoprávne agendy po návrate k normálnemu životu. Práve obdobie bezprostredne nasledujúce po zrušení obmedzení ukáže, aké sociálne dôsledky na rodinný život mala pandémia.

Slovenský súdny systém sa od februára 2020 v dôsledku pandémie vyrovnáva so zrušenými pojednávaniami a personálnymi výpadkami. Vybavenosť rozvodovej agendy sa prepadla v období mesiacov február až máj 2020, keď sa sudy museli prispôbiť novej situácii. Po ústupe prvej vlny ochorenia COVID-19 sa úroveň vybavenosti zvýšila, dokonca prekonalala rok 2019. V júli 2020 sudy vybavili v rozvodovej agende až 1 240 vecí, takmer o 16 percent viac ako rok predtým a až o 20 percent viac ako v roku 2018. V letných mesiacoch roku 2020 sa celkovo počet pojednávanií významne zvýšil, v porovnaní s rokom 2019 sudy vykonali približne o 5000 pojednávanií viac³.

Podobný vývoj rozvodovosti ako v Slovenskej republike zaznamenali počas pandemického roka aj v Českej republike. Porovnanie so západnými susedmi je vhodné vzhľadom na podobnosť českého vnútroštátneho práva so slovenským, aj vzhľadom na podobné časovanie vypuknutia pandémie a zavedenia opatrení. Štatistický úrad Českej republiky vo svojej správe o pohybe obyvateľstva⁴ v roku 2020 uvádza, že za rok 2020 sa právoplatne rozviedlo 21,7-tisíc manželstiev, čo je medziročne o 2,4 tisíc menej.

Súdne štatistiky Českej republiky dlhodobo vykazujú klesajúci trend počtu rozvodov, ktorý kulminoval v roku 1996 na hodnote 33,1-tisíc právoplatne rozvedených manželstiev. Na Slovensku dosiahla rozvodovosť doterajšie maximum 12,7-tisíc právoplatných rozvodov v roku 2006.

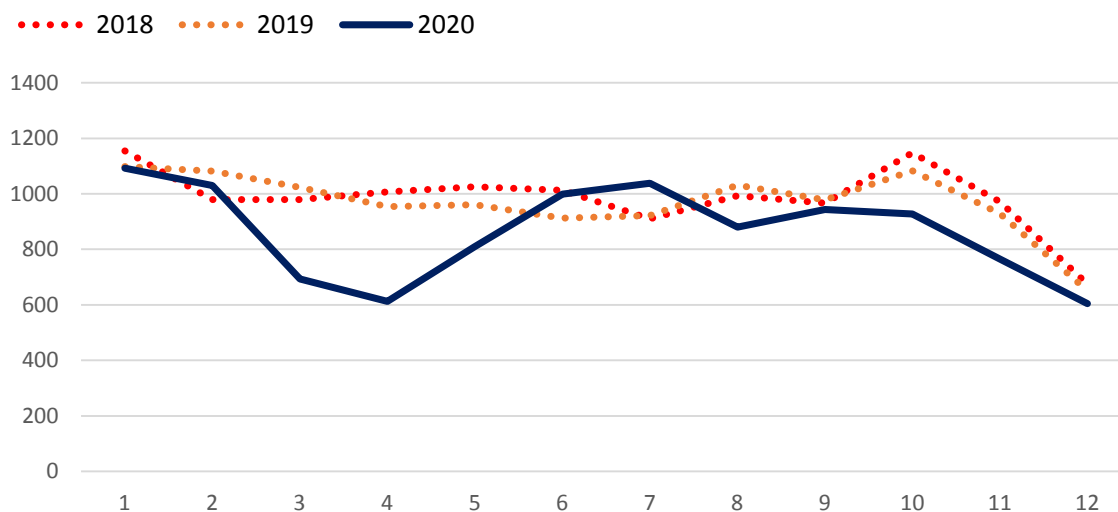
Analýze vývoja na súdoch vrátane pojednávanií, nápadu, rozhodnutých a vybavených vecí, dĺžky konania a ďalších ukazovateľov počas pandemického roka 2020 sa budeme podrobnejšie venovať v pripravovanej správe, ktorej publikáciu predpokladáme začiatkom mája 2021. Dovtedy odporúčame sledovať naše sociálne siete, kde prinášame priebežné výstupy a komentáre z tejto správy.

³ K súdnym pojednávaniam v Slovenskej republike za rok 2020 bližšie pozri: Analytické centrum, web: <http://web.ac-mssr.sk/covid/>

⁴ Štatistický úrad Českej republiky, bližšie pozri web: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pohyb-obyvateľstva-rok-2020>

Grafy a tabuľky

Graf 1: Počet návrhov na rozvod na súdoch v SR v rokoch 2018 až 2020 (mesačne)

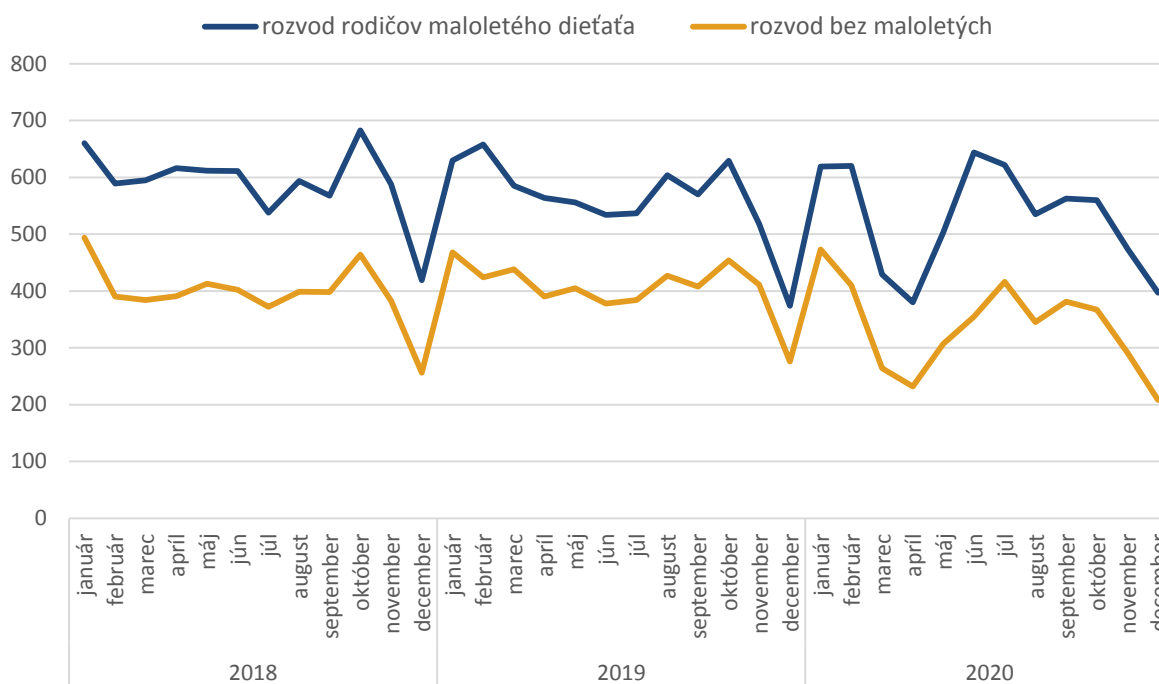
Zdroj: Analytické centrum MS SR

Tabuľka 1: Počet návrhov na rozvod, rozhodnutých a vybavených vecí v agende rozvodov na súdoch v SR v rokoch 2018 až 2020

2018	Vybavené	Rozhodnuté	Nápad	2019	Vybavené	Rozhodnuté	Nápad	2020	Vybavené	Rozhodnuté	Nápad
január	1006	1033	1154	január	1034	1080	1098	január	940	980	1092
február	972	1115	979	február	983	1017	1082	február	898	952	1030
marec	1098	1158	979	marec	1096	1088	1023	marec	803	606	693
apríl	1159	1055	1007	apríl	1103	1085	954	apríl	458	264	612
máj	1098	1075	1025	máj	1083	1140	961	máj	702	863	810
jún	1063	1080	1013	jún	1071	1003	912	jún	1054	1398	999
júl	993	658	910	júl	1046	738	921	júl	1240	1064	1038
august	831	598	993	august	776	543	1031	august	948	699	880
september	723	1101	966	september	783	1175	978	september	858	1172	944
október	1024	1274	1147	október	1150	1325	1083	október	1110	948	927
november	1206	1147	971	november	1129	1054	929	november	904	877	765
december	985	789	675	december	969	781	650	december	873	831	605
Spolu	12158	12083	11819	Spolu	12223	12029	11622	Spolu	10788	10654	10395

Zdroj: Analytické centrum MS SR

Graf 2: Porovnanie počtu návrhov na rozvod bezdetných manželov a manželov s maloletými deťmi v rokoch 2018 až 2020

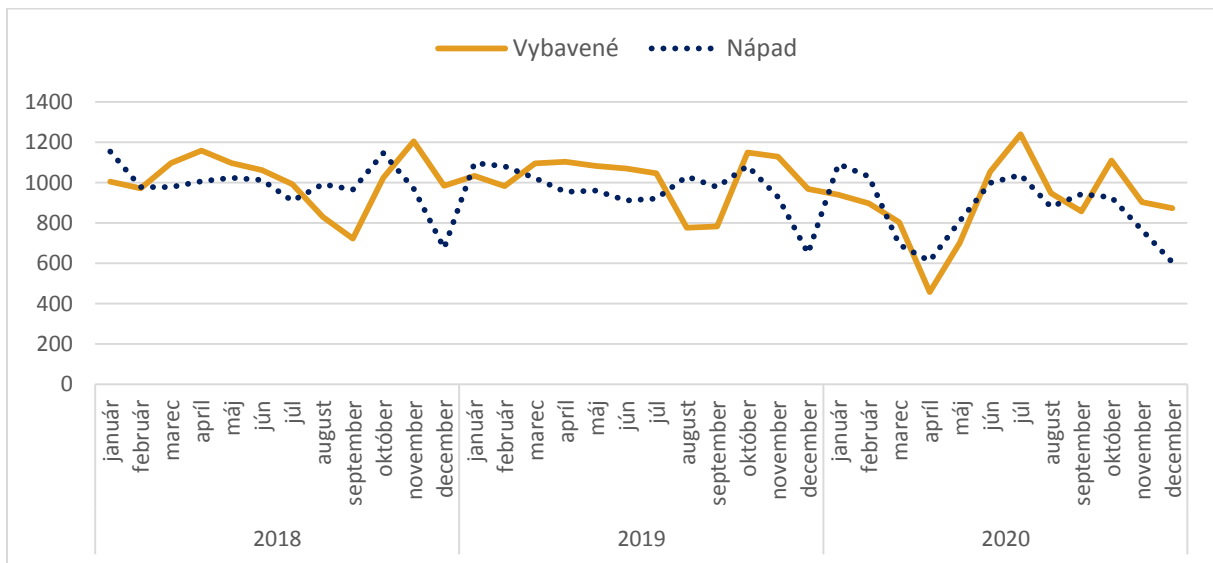
Zdroj: Analytické centrum MS SR

Tabuľka 2: Porovnanie počtu rozvodov manželov s maloletými deťmi a rozvodov manželov bez maloletých detí

2018	rozvod rodičov maloletého dieťaťa	rozvod bez maloletých	2019	rozvod rodičov maloletého dieťaťa	rozvod bez maloletých	2020	rozvod rodičov maloletého dieťaťa	rozvod bez maloletých
január	660	494	január	630	468	január	619	473
február	589	390	február	658	424	február	620	410
marec	595	384	marec	585	438	marec	429	264
apríl	616	391	apríl	564	390	apríl	380	232
máj	612	413	máj	556	405	máj	503	307
jún	611	402	jún	534	378	jún	644	355
júl	538	372	júl	537	384	júl	622	416
august	594	399	august	604	427	august	535	345
september	568	398	september	570	408	september	563	381
október	683	464	október	629	454	október	560	367
november	588	383	november	518	411	november	474	291
december	419	256	december	374	276	december	397	208
Spolu	7073	4746	Spolu	6759	4863	Spolu	6346	4049

Zdroj: Analytické centrum MS SR

Graf 3: Vývoj nápadu a vybavenosti rozvodov v SR za roky 2018 až 2020

Zdroj: Analytické centrum MS SR

Tabuľka 3: Vývoj nápadu a vybavenosti rozvodov v SR za roky 2018 až 2020

2018	Nápad	Vybavené	2019	Nápad	Vybavené	2020	Nápad	Vybavené
január	1154	1006	január	1098	1034	január	1092	940
február	979	972	február	1082	983	február	1030	898
marec	979	1098	marec	1023	1096	marec	693	803
apríl	1007	1159	apríl	954	1103	apríl	612	458
máj	1025	1098	máj	961	1083	máj	810	702
jún	1013	1063	jún	912	1071	jún	999	1054
júl	910	993	júl	921	1046	júl	1038	1240
august	993	831	august	1031	776	august	880	948
september	966	723	september	978	783	september	944	858
október	1147	1024	október	1083	1150	október	927	1110
november	971	1206	november	929	1129	november	765	904
december	675	985	december	650	969	december	605	873
Spolu	11819	12158	Spolu	11622	12223	Spolu	10395	10788

Zdroj: Analytické centrum MS SR